

Argus Clou Geschiedenis

Methodeanalyse op inhoudelijke en didactische aspecten van burgerschapsvorming

DEEL I. ALGEMENE GEGEVENS

Titel Argus Clou Geschiedenis
Uitgever Malmberg BV BAO
Jaar van uitgave 2012
Korte omschrijving Methode geschiedenis in groep 3 t/m 8 van het basisonderwijs, opgebouwd rondom de mysterieuze hoofdpersoon Argus Clou, 'professor in alles'. Aan de hand van een authentieke bron en ontdekvragen daagt hij kinderen uit tot onderzoek. De methode is compact: voor groep 3-4 zijn tien lessen per jaar nodig, voor groep 5-8 dertig lessen/weken. In elke jaargroep worden dezelfde tijdvakken in vijf geschiedkundige thema's behandeld. Ieder thema wordt in groep 5-8 in vijf lessen behandeld en afgesloten met een toetsles. De methode bestaat per leerjaar uit een lesboek, werkboek, antwoordenboek (m.u.v. groep 3/4), handleiding en aanvullende digibordsoftware. Naast de gedrukte versie van Argus Clou Geschiedenis is er een volledig digitale variant beschikbaar. Voor geschiedenis en natuur en techniek zijn gelijknamige methodes verschenen met dezelfde opbouw en didactiek.
Geanalyseerde onderdelen Handleidingen, lesboeken en werkboeken van groep 3 tot en met 8.
Uitgangspunten en doelstellingen van de methode "De methode Argus Clou Geschiedenis werkt met thema's en kent een concentrische opbouw. In elke jaargroep keren vijf thema's terug, die gekoppeld zijn aan twee tijdvakken en de daarbij behorende vensters van de canon van Nederland. Door deze benaderingswijze herkennen de leerlingen de leerstof, waardoor voorkennis geactiveerd wordt en de nieuwe stof beter blijft. Met de thema's worden alle kerndoelen gedekt. Ieder thema heeft een handleiding, met daarin voor iedere les: lesdoelen, doelwoorden, materialen en de voorbereiding. Het concept van Argus Clou Geschiedenis is gebaseerd op het uitgangspunt dat 'Kinderen op zoek gaan naar de waarheid, op een mysterieuze en ontdekkende en verhalende manier'. De methode daagt leerlingen uit om historische gebeurtenissen te ontdekken en te onderzoeken en de samenhang met het heden en de toekomst te zien."
Korte beschrijving van visie op burgerschapsvorming zoals aangegeven in de methode "De methode besteedt expliciet aandacht aan de drie kernconcepten (democratie, participatie en identiteit) van actief burgerschap en sociale integratie. Met name de aspecten diversiteit, identiteit, mensenrechten, vrede en conflict en mondiale betrokkenheid krijgen aandacht. De methode wil kinderen kennis, inzicht en houdingen laten ontwikkelen, die passen bij mondiaal denken en de vorming van mondige en verantwoordelijke burgers." In de Bijlage 5.1 Actief burgerschap in Argus Clou staat per jaargroep een overzicht van onderwerpen die in het kader van de drie kernconcepten in de thema's/lessen aan de orde komen. Uit de analysesresultaten blijkt dat 'Argus Clou Geschiedenis' aandacht besteedt aan de drie kernconcepten (democratie, participatie en identiteit) van actief burgerschap en sociale integratie. Hierbij ligt de focus het meest op het concept 'democratie'.

DEEL II: INHOUDELIJKE ASPECTEN

Democratie

Democratische rechtsstaat In de methode wordt veel aandacht geschonken aan het ontstaan en de ontwikkeling van onze <i>parlementaire democratie</i> , waarbij er specifiek aandacht is voor 'stemrecht', 'verkiezingen' en 'politieke partijen'. In lesboek 8 komt aan de orde hoe onze democratische rechtsstaat zich door de eeuwen heen ontwikkeld heeft. Onderwerpen zijn: Thorbecke, de Grondwet, ministers werden verantwoordelijk voor het besturen van het land en leden van de Tweede Kamer worden rechtstreeks gekozen door het volk. De nieuwe Grondwet kan gezien worden als het begin van Nederland als democratie, waarbij het volk kiest. De 'scheiding tussen kerk en staat' komt niet aan bod. Aan ons <i>landsbestuur</i> wordt veel aandacht besteed, waaronder 'de regering', 'de Eerste en Tweede Kamer', 'Staten Generaal', 'het parlement', 'de volksvertegenwoordiging' en het Kabinet en 'de ministerraad'. De historische voorloper van het <i>gemeentelijke bestuur</i> krijgt aandacht, maar minder dan de hedendaagse 'gemeenteraad'. Wat betreft <i>Internationale samenwerking</i> komen aan bod 'de Europese Unie' en 'de Verenigde Naties'
Democratische basiswaarden

<p>Met betrekking tot <i>gelijkwaardigheid</i> is er aandacht voor het 'verbod op discriminatie en antisemitisme'. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de tekst in lesboek 8: 'Wie bepaalde er wat je mocht denken en zeggen? In de Republiek had het protestantisme gewonnen van het katholicisme en werd de staatsgodsdienst. De protestantse leiders vonden niet dat ze andere geloven mochten verbieden. Ze hadden zelf gestreden voor godsdienstvrijheid. Voor 'Artikel 1' is geen (letterlijke) aandacht.</p> <p>Ten aanzien van het onderwerp <i>Vrijheid van meningsuiting</i> wordt er aandacht besteed aan 'persvrijheid'. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de tekst in werkboek 8: "De patriotten streden voor vrijheid van de drukpers, gelijke rechten voor alle gelovigen, iedereen moest voor de wet gelijk zijn".</p>
<p>Rechten en plichten</p> <p>Bij het onderdeel <i>wetten en verklaringen</i> blijkt er veel aandacht te zijn voor de aanwezigheid van 'wetten', 'de Grondwet' en 'de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens'.</p> <p>Rondom <i>kinderrechten</i> is er aandacht voor 'de bescherming van het kind', 'het recht op bestaanszekerheid', 'het recht op onderwijs' en 'het verbod op kinderarbeid.' Dit blijkt bijvoorbeeld uit werkboek 5: 'Kinderarbeid en de afschaffing hiervan'. Onderwerpen zijn hier: armoede, lange werkdagen, ongezond en gevaarlijk, Kinderwetje van Van Houten, de leerplichtwet, de klompenschool.</p> <p>Er is echter geen aandacht voor het recht op een 'naam en nationaliteit' en 'het recht op deelname aan het maatschappelijke en culturele leven'.</p>

Participatie

<p>Verantwoordelijkheid</p> <p>Rondom <i>solidariteit</i> is er aandacht voor het zich 'inzetten voor het algemeen belang', 'de belangen van minderheden', 'het opkomen voor (on)gelijkheid' en '(on)rechtvaardigheid'.</p> <p>Dit blijkt bijvoorbeeld in lesboek 6: 'Geld verdienen op de plantages, slaven kregen niet betaald voor hun werk. In Europa strijd tegen de slavernij en in het jaar 1833 afschaffen slavernij in Engeland en in 1848 in Frankrijk. Nederland was een van de laatste landen waar de slavernij werd afgeschaft in 1863. In Suriname is 1 juli feestdag met verdriet, Ketikoti (gebroken ketens)waar de gestorven slaven worden herdacht. In Amsterdam staat het Nationaal Slavernij Monument'.</p>
<p>Communicatie</p> <p>Rondom vormen van <i>communicatie</i> is er beperkte aandacht voor 'verbale- en non-verbale communicatie'.</p> <p>Voor positieve- en negatieve communicatie-doelen en de verschillende vormen van communiceren is geen aandacht. Ditzelfde geldt voor het onderdeel <i>pesten</i>.</p>
<p>Participatie</p> <p>Er is enige aandacht voor 'inspraak en medezeggenschap' en 'het publiek debat'.</p>

Identiteit

<p>Wie ben ik?</p> <p>Het thema <i>zelfbeeld</i> biedt alleen enige aandacht voor 'persoonlijke kenmerken'. Ook <i>zelfwaardering</i> komt aan bod. Binnen het thema <i>de eigen achtergrond</i> is er aandacht is voor 'de familie', 'de woonomgeving', 'de culturele- en religieuze achtergrond'.</p> <p>Er is geen aandacht voor het thema <i>identiteit</i>.</p>
<p>Geestelijke stromingen</p> <p>Wat betreft het onderdeel <i>geloof en spiritualiteit</i> is vastgesteld dat er aandacht is voor 'vieringen' en 'de vrijheid van godsdienst'. Aan 'symboliek en rituelen' wordt geen aandacht geschonken.</p> <p>Voor <i>Geestelijke stromingen</i> geldt dat er aandacht is voor 'het christendom', 'de islam' en 'het Jodendom'. Dit geldt niet voor 'het boeddhisme', 'het hindoeïsme' en 'het humanisme'.</p>
<p>Multiculturele samenleving</p> <p>Inzake <i>diversiteit</i> komen aan bod: 'migratie en migranten', 'veranderingen in de bevolkingsamenstelling onder invloed van migratie' en 'integratie en culturele identiteit'.</p> <p>Omtrent <i>etnische groepen in de samenleving</i> is er aandacht voor 'culturele gewoonten en gebruiken' en 'culturele feesten'. In lesboek 6 gaat het over: gastarbeiders uit Marokko en Turkije die hun gezinnen lieten overkomen. Die gezinnen raakten hier gewend en bleven in Nederland. Vluchtelingen uit oorlogsgebieden en mensen uit onze voormalige koloniën kwamen naar Nederland. Al die nieuwkomers namen hun eigen gewoontes, taal en cultuur mee. De nieuwkomers hadden veelal een andere huidskleur. Daarom wordt Nederland een veelkleurig land genoemd.</p> <p>Er is geen aandacht voor onze <i>ationale identiteit</i>, zoals bijvoorbeeld het volkslied.</p>
<p>Respect voor diversiteit</p> <p>De methode heeft aandacht voor <i>waarden en normen en tolerantie</i>.</p>

Wat betreft *ik en de ander* is er enige aandacht voor 'verschillen tussen mensen'. Dit blijkt bijvoorbeeld uit lesboek 5. Het gaat hier over Provo's met nieuwe ideeën. Ze vonden dat de wereld om hen heen veranderd moest worden en maakten zich zorgen om het milieu. Hippies vonden dat je alles samen in vrede moest delen. Ze woonden in communes en lieten met hun kleren zien dat ze anders waren.
Er is geen aandacht voor *seksuele diversiteit*.

DEEL III: DIDACTISCHE ASPECTEN

De methode is geanalyseerd op twee typen leerdoelen, kennisdoelen en doelen die gericht zijn op vaardigheden, houdingen en reflectie. De methode richt zich vooral op de kennisdoelen en in veel mindere mate op de andere doelen. Dat blijkt uit het feit dat de inhoudelijke aspecten zeer ruim aanwezig zijn, maar de didactische aspecten in veel mindere mate. Zo worden leerlingen nauwelijks betrokken bij het hanteren van conflicten in de klas of worden ze betrokken bij de besluitvorming op het niveau van leertaak, klas of school, enz.

Uit de analyse blijkt dat er aandacht is voor **kritische meningsvorming**. Informatie wordt verzameld en er wordt veel aandacht besteed aan het beoordelen van informatie en het vormen van een eigen mening. Daartegenover staat dat er nauwelijks aandacht is voor het lezen en volgen van media zoals jeugdjournaal, kranten en internetdiscussies en voor discussiëren zoals argumenteren en een eigen standpunt verdedigen in een discussie.

Wat betreft **respectvol communiceren**, blijkt dat er aandacht is voor het delen van eigen gevoelens en ervaringen en het zich verplaatsen in een ander en dat er enige aandacht is voor het aangaan van een dialoog.

Bij het delen van eigen gevoelens en ervaringen is er aandacht om eigen gedachten en gevoelens in woord en gebaar duidelijk te maken. Niet aan de orde komt het duidelijk maken dat je serieus genomen wenst te worden.

Bij het zich verplaatsen in de ander gaat het om het openstaan voor andere opvattingen en het zich inleven in anderen en het luisteren naar opvattingen, wensen, gevoelens van anderen. Bij het aangaan van een dialoog blijkt dat er enige aandacht is tot bereidheid te reflecteren op eigen opvattingen.

Voor **respectvol samenwerken** is er veel aandacht voor verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen. Ook is er aandacht voor het samen spelen en samen werken en voor het reflecteren op het eigen gedrag en dat van anderen. Er is geen aandacht voor het zorgdragen voor een positief en veilig gespreksklimaat en samen te zorgen voor een goede werkrelatie.

Aangaande het **verkennen van de eigen identiteit** blijkt dat er veel aandacht is voor het verkennen van de eigen leefwereld en achtergronden en aandacht voor persoonlijke verhalen. Voor het verkennen van de eigen identiteit is er nauwelijks aandacht.

Ten aanzien van **kritische reflectie** blijkt dat er veel aandacht is voor reflectie op vormen van discriminatie in het dagelijks leven en reflectie op gedrag en leven van anderen. Ook is er aandacht voor reflectie op eigen gedrag. Maar er is geen aandacht voor reflectie op de rol van mensen- en kinderrechten in het dagelijks leven.

Omtrent **discussie activiteiten** blijkt dat er aandacht is om het eigen standpunt waar nodig bij te stellen en dat er enige aandacht is om argumenten te formuleren. Er is geen aandacht om een eigen standpunt te verdedigen of standpunten van anderen weer te geven en te begrijpen of ruimte te bieden voor standpunten van anderen.

Ten opzichte van **belangenbehartiging** blijkt dat er aandacht is voor het opkomen voor anderen, maar dat er geen aandacht is voor het verwoorden van het standpunt van een groep, het werven van medestanders of onderhandelen.

Uit de analyse met betrekking tot het **hanteren van conflicten** blijkt dat er geen aandacht is voor het benoemen en bespreekbaar maken van problemen in de klas, het aandragen van oplossingen, het bijdragen aan een goed gespreksklimaat en het bemiddelen van conflicten op schoolniveau.

Tevens blijkt dat leerlingen niet actief betrokken zijn bij **besluitvorming**, niet op het niveau van leertaken, klas- of schoolniveau. Leerlingen worden ook niet uitgenodigd tot activiteiten om de **leefbaarheid** op klas- school- of niveau van de omgeving van de school te **verbeteren**.

De **buitenwereld** wordt bij het onderwijs betrokken, zo worden er monumenten en herdenkingsplaatsen bezocht, maar er zijn geen activiteiten om instanties te bezoeken of personen uit te nodigen om de school te bezoeken.